

undergivne nogen særlig Lov. Jeg tror heller ikke, at der er nogen Nødvendighed derfor. Tyendeloven kan i sin Tid have haft sin Betydning, men nu har den i alt Fald ingen Betydning for Landets Vedkommende, og i Byerne indgaas Tyendeforholdet vist som Regel maanedvis, der kan den altsaa heller ikke have nogen Betydning, og hvad opnaar man saa? Man opnaar i alt Fald sikkert, at den Uro, der er, bliver ved at være til Stede, indtil dette Særforhold bliver ophævet. Det kan ikke nægtes, at der er et Skel, og dette kan slettes og bør slettes, fordi det bærer noget i sig af det gamle Trællemærke. Derfor forekommer det mig, at Husbonderne heller ikke vil opnaa noget videre ved denne Lov. Jeg for mit Vedkommende vil meget betakke mig for at have et Tyende, der er tvunget til at tjene mig. Jeg tænker her paa den gamle Lignelse: „Den Hund, man nøder i Skoven, bider intet Dyr“, og jeg tror, at det Arbejde, man vil faa af et Tyende, der er tvunget til at blive længere hos en, end det ønsker, vil give et meget daarligt Resultat, det vil kun give Anledning til Ærgrelser paa begge Sider. Derfor mener jeg, at naar der er Uenighed mellem Husbond og Tyende, er der kun een fornuftig Maade at komme ud over den paa, og det er den, at de skilles. Den ærede sidste Taler var ogsaa inde paa, at Spørgsmaalet om Tyendekamrene kunde Parterne ordne mellem sig. Jeg synes i det hele, at naar vi er komne saa vidt frem, som vi er, var det det rigtigste, at Parterne ordner Tyendeforholdet mellem sig, saa at der ikke behøves nogen særlig Lov om det. Opstaar der saa Uenighed om Kontraktsforholdet, har vi jo de borgerlige Love, de samme Love, som alle andre Borgere har at ty til. Den Indvending, at det, at Lønnen skal udbetales halvaarsvis, skulde give et særligt Hold paa Tyendet, tror jeg ikke, det er meget bevendt med, for Tyendet vil sikkert snart lære at forlange, at Lønnen udbetales maanedvis, saa meget mere som de ikke kan være sikre paa at faa deres Løn udbetalt ved Skiftedag, fordi de ikke efter Loven gaar forud for de faste Prioriteter i en Ejendom. Jeg har oplevet et Tilfælde, hvor der blev gjort Eksekution i en Gaard den 26. Oktober, altsaa 5 Dage før den 1. November, og da Tjenestefolkene saa kom og forlangte deres Løn, blev de henviste til Manden, der var gaaet konkurs, fik med andre Ord ikke noget for det Arbejde, de havde udført hele Sommeren.

Det samme Forhold gælder endnu; der kan nok henvises til, at de har nogen Ret efter Loven om Konkurs, men det bliver saa kun som Massekreditor. Jeg finder for øvrigt ingen Anledning til for Øjeblikket at komme ind paa Enkelthederne i Lovforslaget.

Rottbøll: I den Kommission, der var nedsat angaaende Retsforholdet mellem Husbond og Tyende, og som jeg havde den Ære at være Medlem af, dannede der sig, som den højtærede Minister nævnedes, forskellige Mindretal. De to første ønskede en Tyendelov, det tredje mente, at man kunde undvære den. Nu skal jeg villigt indrømme, at Tyendeloven af 1854 er forældet, men der har dog efterhaanden udviklet sig en saadan Praksis, at jeg godt kan sige, at den er brugelig. Man bruger det af den, der duer noget, og lader det øvrige ligge. Men i og for sig forekommer det mig, at den stærkt angrebne Lov i det store og hele slet ikke virker saa daarligt, selv om jeg naturligvis maa indrømme, at den ikke har holdt Skridt med den Udvikling, der er sket i disse Tjenesteforhold. Den virker egentlig nærmest som en Slags Normalkontrakt. Naar den er saa lidt brugt — heldigvis —, er det, fordi baade Husbond og Tyende netop igennem den ved, hvorledes det retslige Forhold er imellem dem. Der oprettes ikke nogen særlig Kontrakt, der indføres blot i en Skudsmaalsbog, at fra den Tid til den Tid er den Mand fæstet for den Løn. Alt, hvad der ellers vedrører Tyendeforholdet, staar i Tyendeloven, og da begge Parter har let og bekvem Adgang til den og sikkert ogsaa gør sig bekendt med den, kommer der ikke nær saa mange Stridigheder frem, som der sikkert vilde komme, hvis man ikke havde en saadan Lov. Jeg tror derfor, at man maa sige, at Loven i det hele har virket godt, fordi baade Tyende og Husbond ved Hjælp af den har Klarhed over, at der og der har du Ret, og der og der har du ikke Ret. Som den ærede sidste Taler sagde, var der i Kommissionen et Mindretal, der ønskede, at man ingen Tyendelov skulde have, det vilde være meget bedre, Tiden var ikke til en Tyendelov, det var en Undtagelseslov, o. s. v. Mig forekommer det, at der bliver en langt større Usikkerhed i hele Forholdet, hvis man ikke har en Tyendelov. Følgen vil jo ikke blive, at vi opnaar de ideelle Tilstande, hvor der ikke bliver nogen Strid mellem Husbond og Tyende, men Følgen vil blive, at der kommer en Usikkerhed ind i hele